

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e23452/facsimile.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

1841

1849.

Beretning

Nr. 208.

Forhandlingerne paa Rigsdagen.

Ser og frekvidbthende (69de) Møde.

(Den fjerde Udsending af Grundloven fort. § 5—11.)

Riget som man kunde tænke sig, at argerlige Mennesker vilde spille en Cabale, der kunde være udført, saaledes som det ogsaa tænkes, at Kongen har saa megen Kraft, at han kan opvænde derimod, eller at der er Andet, der demagtig sig Indvirkelsen og erklære de Statsmændene, som foreslår en saadan Sammentale, for Oprørere, og derved berøve, at de bliver satte ud af den Myndighed, som de have tilkommet sig, saaledes som af de Væbner, de for have bestemt. Det forekommer mig derfor, at dersom man virkelig skal give en Regel for det udførelse Tilfælde, at Kongen maatte blive indsat og saaledes for ud af Staud til at regere, som maatte det siges, at ogsaa andre Mænd tilfaldet og altså bered Brænding. Jeg tror dog, at de nærmeste Regenter, eller, da vor Krets sig ikke indskrænker sig til Regenterne, de nærmeste Thronarvinger, som være tilfælde, maatte tilfælde Raadslagningen, ligesom jeg tror, at hvis der ikke vilde gives 3 dertil kvalificerede Præsider, saa maatte heller nogle af Landets mest ansete og mest uafhængige Embedsmænd tilfælde denne Raadslagning, som f. Ex. de højeste Befalingsmænd over Armeen og Flaaden og nogle af de Bedste af de Tilførbredte i hvide Ret; thi at Bestemmelser og Bestatningen alene skal gaa ud fra Statsraadet, og dette indvil videre tilkomme hde Myndigheden, forekommer mig pænt betænkelig. Der paafølger ogsaa ved denne Bestatning den Betænkning, at Udførelse Bestemmelser om Statsraadet's Organisation ere (sa udført ufuldstændige; men da Kammeret er berettiget paa at afhjælpe dette, skal jeg derved ikke videre opholde mig.

Det forekommer mig derfor, at den nærmeste Thronarving maatte være nærmest berettiget til at udvænes til Rigsforhaander, thi da han var den, hvem Thronen vilde tilfalde ved Regentens Død, saa maatte det ogsaa være ham, hvem Regjeringen maatte tilfalde, naar Kongen paa Grund af Sindssvaghed bliver ud af Staud til at regere. Der kunde vistnok indværes Tilfælde, hvor dette ikke var det Løstelige, men jeg tror dog, at som en almindelig Regel maatte dette antages, ligesom jeg ogsaa tror, at hvilket vil have det naturlige, at den, der under Kongens Forsal skal træde til Regjeringen i den reite Regent's Sted, maatte være den, som er den Nærmeste til at tiltræde Regjeringen efter Kongens Død. Det forekommer mig ogsaa, at saaledes denne Paragraf som de følgende bære tilførbredt Hensynet til den kongelige Familie. Naar man finder, at Landet er detsi sjet med en arvelig Regjering, saa maatte ogsaa den kongelige Familie holdes i en vis Anseelse; den maatte betragtes som staaende nærmere ved Regjeringen end nogen Anden, og det er særlig betænkelig at afhjære alle de Træde, hvorved Forbindelsen mellem dem og Regjeringen vilde løses og brydes.

Formanden: Hvis ingen flere vilde ytre sig, kunne vi gaae over til de følgende §§ 10 og 11, der formæentlig kunne behandles under Det. Den ærte Ordfører vil maaske tage Ordet.

Ordføreren: Den 10de Paragraf i Udsædet lyder saaledes:

„Et der Kaldning til at frage for, at Thronfølgeren ved Kongens Død vil være uændelig eller af anden Grund ud af Staud til sets at regere, bestemmes ved Lov en Regent, og et Formandskab anordnet af Kongen. Regenten kan ikke bestaa i Formandskabet.“

§ 11 saaledes:

„Regenten aflægges den for Kongen foreskrevne Ed og udøver, saalænge Regentstabet varer, i Kongens Navn alle dennes Kretsig- heder; dog kan han ikke foreslaae Forandring af Arvefølgen.“

Hertil har Comitten bemærket:

„Ved §§ 10 og 11 har Udvalget Intet fundet at erindre; man tilføder sig kun at fremhæve, at da Regenten skal aflægge den for Kongen foreskrevne Ed, maatte han ikke at kunne tiltræde Regjeringen, før han i den forenede Rigsdag har aflagt Eden paa Grundloven. Indemindte sees det ikke, at der er nogen Hjemmel i Grundlovsudvalget for at lade Regenten aflægge Eden forud, hvilket vel heller ikke i sig vilde være hensigtsmæssigt; det er klart, at der ikke kan henføres nogen tilsvarende Analogi fra den Thronfølgeren udførelse givne Ret.“

Denne sidste Bemærkning hænger næstentlig sammen med Udvalgets Bemærkninger ved de 3 følgende Paragrafer.

Besked: Hvad jeg formæentlig kunde have at bemærke ved § 10 er, at det ikke bør være et rettidigt, at det er Kongen, hvem Initiativet i det her nævnte Tilfælde tilkommer. Her er ikke forudsat nogen Mangel i Kongens Person, som kunde sætte ham ud af Staud til at tage en Bestemmelse; her er kun Spørgsmaal om det Tilfælde, hvor det er Kaldning til at antage, at Thronfølgeren ikke i sin Tid vil være tilstede til at foretaae Regjeringen. Det angaar ogsaa det Tilfælde, hvor han blot er uændelig, saa at der vel ikke kan være nogen Tvivl om, at det er Kongen, der, om han end ikke er berettiget til at udvænes Regent eller Rigsforhaander, dog er den Første, som her kunde tage Initiativet.

Svar: Jeg forbeholder mig et Forlag om, at Slutningen af § 11 kunde berisfalte, nemlig den Bestemmelse, at Regenten ikke kan foreslaae Forandring af Arvefølgen. Jeg tror, at naar man anfører en saadan Bestemmelse, som den i § 4, for uændelig for Statens Bedste, da der man ikke lade den være afhængig af den Tilfældighed, om der til en given Tid er en Regent eller ikke. Det er en Ret Kalliterklæring fra Grundlovens Side. Og som dette vilde gjælde overbeholdt om enhver Bestemmelse, saaledes gjælder det navnlig om en Bestemmelse som denne, hvor det kommer an paa at gribe Leiligheden, og hvor man ikke igjen kan oprette Label, saasnart Tilfældet er forsvundet. Jeg tror, at Grundten, hvorfor denne Bestemmelse er kommen ind i Udsædet, navnlig maatte søges i den Frygt, man nu vidnes uden Grund har for sine ældre Læders Intriger, hvor man kunde frygte, at en Regent vilde benytte Leiligheden til at føde en uændelig Ronge fra Thronen eller lignende Cabale. En saadan Frygt behøver man vidnes ikke at have nu; navnlig tror jeg ikke, da den kan gjælde her, hvor Regenten skal vælges, og hvor man altsaa ved hans Valg kan tage Hensyn til lige Kvaliteter, ligesom det jo ogsaa maatte erindres, at en saa stor Majoritet udfærdes som I af de afgivne Stemmer. Vil man tænke sig, at Tilfældet virkelig indtraf, da vilde man være i det Forlegenhed; enten maatte man opgive det, som man anser for i det Ord anstændigt, maaske endog vigtigt for Statens Bestaaen, eller man maatte gribe til en Revolution, eller ialtsald til en Forandring af Grundloven. Men da gik maaske Eden tabt, og i ethvert Fald vilde man da lide under Tryk af, at man netop sigtede til et enkelt, bestemt Tilfælde, hvorimod det just er et stort Fortrin, at vi nu, da vi denne Grundloven, ikke gibe Regler for bestemte Tilfælde, men almindelige Regler, gjældende for alle mædende Tilfælde.

Ordføreren: Den her omhandlede Bestemmelse er dog vidnes ikke